

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové, soudkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudce JUDr. Jakuba Camrdu v právní věci žalobkyň: **a) J. Ž., b) I. K.**, obě zastoupené Mgr. Tomášem Vávrou, advokátem se sídlem Ulrichovo náměstí 737, 500 02, Hradec Králové, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského nám. 125, Pardubice, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 21. 10. 2009, č. j. 52 Ca 31/2009 - 37,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) kasační stížností napadají v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2009, č. j. KrÚ 20866/2009, ve spojení s rozhodnutími komise pro projednávání přestupků města Nasavrky vydanými ve společném řízení dne 12. 2. 2009 pod č. j. 11/08-a) a pod č. j. 11/08-b), kterými byly stěžovatelky uznány vinnými spácháním přestupků proti majetku dle ustanovení § 50 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „zákon o přestupcích“).

V kasační stížnosti stěžovatelky namítají, že jim nebyla v rámci řízení vedeného u správního orgánu prvního stupně dána možnost se vyjádřit před vydáním rozhodnutí k podkladům rozhodnutí. Tímto porušením ustanovení správního řádu došlo k výraznému

zásahu do jejich majetkových práv. U prvoinstančního správního orgánu byla nařízena celkem tři ústní jednání, z jejichž účasti se stěžovatelky omluvily. Bez ohledu na důvodnost omluvy z ústního jednání bylo povinností správního orgánu vyrozumět stěžovatelky o tom, že ukončil shromažďování podkladů rozhodnutí a hodlá ve věci rozhodnout. Pokud se stěžovatelky z jakéhokoliv důvodu neúčastnily ústního jednání, bylo povinností správního orgánu vyrozumět je o možnosti seznámit se s podklady rozhodnutí písemně. Nutno zdůraznit, že účast obviněného z přestupku u ústního jednání je jeho právem a nikoliv povinností. Stěžovatelky nemohly vědět a předpokládat, že prvoinstanční orgán vydá rozhodnutí ve věci právě po nařízeném ústním jednání, tedy, že právě v tento okamžik bude mít za to, že opatřil veškeré podklady v souladu s ustanovením § 50 správního řádu. V této souvislosti stěžovatelky poukazují na judikaturu Nejvyššího správního soudu, zejména pak na rozsudek ze dne 14. 11. 2003, č. j. 7 A 112/2002 -36. V právní větvě tohoto rozhodnutí se konstatuje: *„že smyslem § 33 odst. 2 správního řádu (nyní § 36 odst. 3 tzv. nového správního řádu) je umožnit účastníkovi řízení, aby ve fázi „před vydáním rozhodnutí“, tedy poté, co správní orgán ukončil shromažďování podkladů rozhodnutí, mohl uplatnit své výhrady, resp. učinit procesní návrhy tak, aby rozhodnutí skutečně vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Účastník řízení si sám nemůže učinit právně relevantní úsudek o tom, kdy je shromažďování podkladů rozhodnutí ukončeno, z výzvy správního orgánu k seznámení musí být zřejmé, že shromažďování podkladů bylo ukončeno.“*

Je zřejmé, že pokud tedy správní orgán jakoukoliv formou neoznámí obviněnému z přestupku, že shromažďování podkladů rozhodnutí je ukončeno a že má možnost se k těmto podkladům vyjádřit, dochází k porušení jeho procesních práv, které způsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí, jímž bylo naopak konstatováno, že k porušení procesních práv stěžovatelek nedošlo. Právo stěžovatelek na účast na ústním jednání nelze zaměňovat s jejich právem na možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Tím, že se stěžovatelky neúčastnily ústního jednání o projednání přestupku, se rozhodně nemohly vzdát práva na to, aby jim dal správní orgán možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Zcela jistě si lze totiž představit situaci, kdy po ústním jednání není rozhodnutí o přestupku vydáno, neboť správní orgán shledá potřebu opatřit ještě další podklady rozhodnutí, nezbytných z jeho pohledu pro učinění rozhodnutí ve věci. Potřeba opatření si dalších podkladů rozhodnutí může vyvstat jak na základě důkazů provedených při ústním jednání, tak i na základě jiných objektivních skutečností. Stěžovatelky nemohly důvodně předpokládat, že ihned po nařízeném ústním jednání dne 12. 2. 2009 vydá správní orgán rozhodnutí, když tato skutečnost ani nijak nevyplývala z předvolání k ústnímu jednání, stejně tak z tohoto předvolání nevyplývalo, že správní orgán obstaral veškeré podklady rozhodnutí a stěžovatelky mají možnost se k nim vyjádřit.

Na základě výše uvedeného stěžovatelky navrhuji rozsudek krajského soudu v celém rozsahu zrušit a věc vrátit soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že setrvává na svém právním názoru vysloveném v odůvodnění přezkoumávaného správního rozhodnutí, rovněž se ztotožňuje se závěry soudu vyslovenými v odůvodnění rozsudku. Dle názoru žalovaného se stěžovatelky samy svou řádně neomluvenou neúčastí na ústním jednání zbavily svého práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí před jeho vydáním. Takový závěr je pak zcela v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu – viz odůvodnění rozsudku NSS ze

dne 22. 2. 2006, č. j. 1 As 19/2005 - 71. Žalovaný proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Z obsahu správního spisu zjistil Nejvyšší správní soud následující skutečnosti rozhodné pro posouzení kasační stížnosti.

Stěžovatelky byly obviněny z přestupků proti majetku dle § 50 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o přestupcích, byly předvolány na den 6. 1. 2009 k ústnímu jednání ke společnému projednávání přestupků. Z toho jednání se omluvily společným podáním, a to z důvodu nedoloženého rezervovaného semináře. Podruhé byly stěžovatelky předvolány k ústnímu jednání na den 28. 1. 2009, i z tohoto jednání se omluvily, opět z důvodu nedoloženého rezervovaného semináře. Následně byly stěžovatelky předvolány na den 12. 2. 2009, ze kterého se rovněž omluvily, a to z důvodu nevyhovujícího spojení mezi jejich bydlištěm a Nasavrkami. Takovýto důvod byl vyhodnocen jako neopodstatněný, komise tak projednala přestupky stěžovatelek v jejich nepřítomnosti, neboť stěžovatelky, ač řádně předvolány, se k ústnímu jednání nedostavily bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.

Stěžovatelky byly shledány rozhodnutími přestupkové komise ze dne 12. 2. 2009, č. j. 11/08-a) a č. j. 11/08-b) vinnými ze spáchání přestupku úmyslného poškození cizí věci, resp. zničení cizí věci podle ustanovení § 50 odst. 1 písm. a), zákona o přestupcích, protiprávního jednání se měly dopustit tím, že dne 6. 11. 2008 vstoupily na pozemek pana J. J. a při vstupu poškodily plot v délce jednoho metru. Stěžovatelka a) byla dále postižena za skutek, kterého se dopustila na pozemku souseda dne 18. 10. 2008, kdy ze země vytrhla a zničila ostružinu. Stěžovatelkám byla uložena sankce 300, resp. 600 Kč; oběma bylo uloženo uhradit náklady řízení, každé ve výši 1000 Kč.

Proti rozhodnutí přestupkové komise podaly stěžovatelky společné odvolání, které žalovaný zamítl. Rozhodnutí žalovaného shledal následně krajský soud v souladu se zákonem a žalobu podanou stěžovatelkami výše označeným rozsudkem, který je nyní napadán kasační stížností, zamítl.

Kasační stížnost je podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Zásadní námitka, kterou stěžovatelky v kasační stížnosti uvádějí, směřuje k porušení správního řádu, konkrétně namítají, že jim nebyla dána možnost v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu, vyjádřit se před rozhodnutím prvoinstančního orgánu k podkladům rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud stran uvedené námitky konstatuje, že zákon o přestupcích, který byl v daném řízení aplikován, vychází z koncepce, že řízení o přestupcích je řízením správním, je jeho zvláštním druhem. Správní řád je tudíž ve vztahu k přestupkovému

(jinému) zákonu předpisem subsidiárním a přestupkový nebo jiný zákon je ve vztahu ke správnímu řádu předpisem speciálním. To platí i pro úpravu dokazování v takových řízeních.

Princip dokazování v obou zmíněných právních předpisech je založen na stejných zásadách. Předně je to vždy správní orgán, který odpovídá za to, že bude přesně a úplně zjištěn skutečný stav věci a za tím účelem si opatřuje potřebné podklady pro rozhodnutí.

Účastníci řízení mají vždy právo před vydáním rozhodnutí vyjádřit se k podkladům pro jeho vydání, navrhnout důkazy či jejich doplnění. Mají tak sice právo navrhnout na podporu svých tvrzení důkazy, neučiní-li tak, nezabývá to však v žádném případě správní orgán povinností zjistit skutečnosti potřebné pro rozhodnutí. Cílem takového postupu je vždy zajistit, aby rozhodnutí bylo vydáno na základě úplných a přesně zjištěných skutečností, o nichž není pochyb. Uvedený princip je upraven v obou právních předpisech obdobně. Ustanovení § 73 odst. 2 zákona o přestupcích normuje, že obviněný z přestupku má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich, uplatňovat skutečnosti a navrhnout důkazy na svou obhajobu, podávat návrhy a opravné prostředky. K výpovědi ani k doznání nesmí být donucován. Má-li tedy takové právo, musí mu být dána možnost toto právo reálně uplatnit.

Povinnost správního orgánu dát účastníkům řízení možnost, aby se před vydáním rozhodnutí mohli vyjádřit k jeho podkladům i ke způsobu zjištění, je sice výslovně upravena v § 36 správního řádu, nicméně takový postup je jistě možno rozumně dovodit i z § 73 odst. 2 zákona o přestupcích.

Podle § 74 odst. 1 zákona o přestupcích koná správní orgán v prvním stupni o přestupku ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu. Řízení o správních deliktech spočívá tedy na zásadě ústnosti a bezprostřednosti.

Stěžovatelky byly k předmětnému ústnímu jednání řádně předvolány, avšak k ústnímu jednání se nedostavily, nevedly žádný relevantní důvod, pro který se dostavit nemohly a nenavrhly žádný další termín pro konání ústního jednání. Pouhé konstatování, že se kvůli nevyhovujícího spojení mezi místem jejich bydliště a místem konání ústního jednání nemohou ústního jednání účastnit, není překážkou, pro kterou by správní orgán nemohl v řízení pokračovat a pro splnění podmínek ustanovení § 74 přestupkového zákona i v nepřítomnosti obviněného věc projednat. Ve věci je rovněž zásadní to, že stěžovatelky se ke svému jednání doznaly, skutkový stav byl bezpečně zjištěn a nebylo o něm žádných pochybností ani sporu.

Ustanovení § 36 správního řádu by bylo na místě v případě, pokud by byly po ústním jednání ještě shromažďovány další podklady pro rozhodnutí. Tak tomu v daném případě však nebylo.

Nejvyšší správní soud musí s přihlédnutím k uvedenému výše souhlasně s krajským soudem konstatovat, že samy stěžovatelky se tak svojí neúčastí na ústním jednání zbavily

svého práva na veřejné projednání věci, ještě před vydáním rozhodnutí, kde mohly navrhnout důkazy, podávat další návrhy a vyjadřovat se ke všem okolnostem, které se jim kladly za vinu.

Ze správního spisu vyplývá, že skutková zjištění byla provedena tak, že nebylo pochybnosti o průběhu přestupku, z podkladů shromážděných ve správním spise tak mohl správní orgán vycházet, neboť tyto nebudily pochybnosti, ani se nejevily rozpornými. V daném případě správní orgán postupoval v souladu s ustanovením § 74 přestupkového zákona, dal stěžovatelkám reálnou možnost vyjádřit se ke skutečnostem, na nichž následně postavil svoje rozhodnutí. Poskytnutí reálné možnosti vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům rozhodnutí při ústním jednání je třeba přitom chápat jako možnost, která je dána účastníkovi správního řízení v jeho závěrečné fázi před vydáním rozhodnutí, poté, co jsou shromážděny podklady pro rozhodnutí. Jak Nejvyšší správní soud již shora uvedl, smyslem citovaného ustanovení je totiž umožnit účastníkovi řízení, aby mohl uplatnit své výhrady, příp. učinit procesní návrhy tak, aby rozhodnutí vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci.

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že se krajský soud vypořádal dostatečně se všemi žalobními námitkami stěžovatelek a procesně postupoval v zákonem vymezených mezích.

Nejvyšší správní soud neshledal kasační námitky uplatněné stěžovatelkami důvodnými, a proto dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatelky neměly ve věci úspěch, proto jim právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 22. července 2010

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu